

[Kirkeministeren]

der følger af lovforslagets regler, og som er begrundet i læresagernes særlige karakter og indhold – disciplinærsager vedrørende folkekirkens bekendelsesgrundlag.

Lovforslaget indeholder i kapitel 2 og kapitel 3 regler om kompetencen til at rejse læresag imod henholdsvis præster og provster og imod biskopper og om sagernes behandling ved domstolene under medvirken af teologisk sagkyndige.

Det foreslås, at domstolsbehandlingen af en læresag mod en præst eller provst finder sted ved præsteretten, der er sammensat af en dommer og to teologisk sagkyndige, og i 2. instans ved landsretten, der tiltrædes af tre teologisk sagkyndige.

Det foreslås endvidere, at domstolsbehandlingen af en læresag mod en biskop i 1. instans skal finde sted ved landsretten, der tiltrædes af de to efter embedsalders ældste biskopper som teologisk sagkyndige, og som derefter benævnes bisperetten.

Kapitel 2 og 3 indeholder herudover regler om sagernes forberedelse, beskikkelse af teologisk sagkyndige, værneting, beskikkelse af en repræsentant for det offentlige og for den indklagede, den indklagedes rettigheder og pligter og anke til højere ret.

Kapitel 2 indeholder en særregel vedrørende præster og provster. Det foreslås, at kirkeministeren kan bestemme, at tjenesteforseelser, der ikke vedrører folkekirkens bekendelsesgrundlag, også skal kunne medinddrages under domstolsbehandlingen af en læresag mod en præst eller provst.

Kapitel 3 indeholder en særregel om landsrettens afstemning i læresager mod biskopper. Reglen er begrundet i, at de to teologisk sagkyndige udgør et mindretal i bisperetten.

Kapitel 6 indeholder en regel om de disciplinære straffe, en præst, provst eller biskop kan idømmes for tjenesteforseelser imod folkekirkens bekendelsesgrundlag.

Lovforslaget har været forelagt for biskopperne, Landsforeningen af Menighedsrådsmedlemmer, Den danske Præsteforening og Danmarks Provsteforening.

Lovforslaget skønnes ikke at have økonomiske eller administrative konsekvenser af betydning for det offentlige.

Idet jeg i øvrigt henviser til bemærkningerne til lovforslaget, skal jeg indstille dette til velvilig behandling i det høje Ting.

Justitsministeren (Engell):

Jeg tillader mig herved for det høje Ting at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af retsplejeloven, straffeloven, færdselsloven og udlændingeloven. (Anklagemyndighedens struktur).

(Lovforslag nr. L 184).

Lovforslaget tilsigter en gennemgribende revision af anklagemyndighedens struktur.

En gennemførelse af forslaget vil indebære en mere tidssvarende og hensigtsmæssig kompetencefordeling inden for anklagemyndigheden og dermed en bedre udnyttelse af anklagemyndighedens ressourcer.

Den nuværende struktur inden for anklagemyndigheden bygger i hovedtrækkene på regler, der blev indført ved retsplejeloven af 1916. Den gældende ordning hviler således i betydeligt omfang på forudsætninger om politiets organisation, personaleressourcer og uddannelsesmæssige forhold fra tiden kort efter århundredskiftet.

Lovforslaget indebærer, at bestemmelserne i retsplejelovens kapitel 10 og kapitel 64 om anklagemyndighedens organisation moderniseres og sammenskrives i ét nyt kapitel, kapitel 10.

I tilknytning hertil erstattes den nuværende adgang til at få prøvet en afgørelse gennem fire instanser inden for anklagemyndigheden med et toinstanssystem. Dette indebærer, at der i øverensstemmelse med det almindelige princip i dansk ret alene er adgang til at påklage en afgørelse én gang til den umiddelbart overordnede myndighed. Endvidere fastsættes en klagefrist på 4 uger for klage over afgørelser truffet af anklagemyndigheden.

Forslaget indebærer endvidere, at den gældende hovedregel, hvorefter påtalekompetencen tilkommer statsadvokaterne, ændres, således at påtalekompetencen som udgangspunkt henhører under politimestrene, mens statsadvokaterne påtaler nævningsager og ankesager, som føres i landsretten. Herved afskaffes også den gældende opdeling i retsplejeloven mellem statsadvokatsager og politisager. På grundlag af en gennemgang af de enkelte bestemmelser i straffeloven foreslås det, at lovovertrædelser af særlig grovhed eller særlig samfundsmæssig betydning m.v. ved bestemmelse i retsplejeloven undergives statsadvokaternes påtalekompetence, mens der i øvrigt

[Justitsministeren]

kan fastsættes nærmere regler om fordelingen af påtalekompetencen mellem politimestrene og statsadvokaterne. Endvidere foreslås det, at alle særregler om påtalekompetencen, f.eks. retsplejelovens bestemmelser om, at påtale i visse sager kun kan ske efter beslutning af rigsadvokaten eller justitsministeren, samles i ét administrativt regelsæt.

I tilknytning hertil foreslås enkelte yderligere ændringer af bestemmelser i retsplejeloven, som vedrører påtalen. Således foreslås en systematisering og forenkling af reglerne om tiltalefrafald og påtaleopgivelse, som i den nuværende udformning indeholder flere uklarheder.

Som følge af forslaget om ophævelse af den gældende sondring mellem politisager og statsadvokatsager foreslås en del af retsplejelovens regler om procesmåden, herunder bl.a. reglerne om domsmænds medvirken og om tiltale ved landsret og byret, ændret. De foreslåede ændringer er søgt udformet således, at ændringen af reglerne om påtalekompetencen ikke får videregående følger i forhold til de gældende regler om procesmåden. Eksempelvis skal domsmænd og nævninge således medvirke i samme omfang som efter gældende ret ved behandlingen af straffesager.

I tilknytning til forslaget om ændrede regler for procesmåden foreslås en ændret udformning af retsplejelovens kapitel 62 om retternes virkekreds i straffesager, således at det tydeligere fremgår, at sagerne som udgangspunkt behandles ved byretten i 1. instans.

Lovforslaget bygger på Retsplejerådets betænkning nr. 1194/1990 om anklagemyndighedens struktur. Heri har Retsplejerådet foretaget en meget udførlig gennemgang af de spørgsmål, jeg netop har nævnt, og andre spørgsmål på anklagemyndighedens område.

Jeg kan helt tilslutte mig de synspunkter og forslag, som Retsplejerådet i kraft af dette grundige arbejde er nået frem til. De gældende regler om anklagemyndighedens struktur er over 70 år gamle og trænger til en modernisering og tilpasning til de krav, som må stilles til en moderne og effektiv forvaltning.

Også den foreslåede decentralisering af anklagemyndighedens arbejdsopgaver i form af en kompetenceoverførsel fra de regionale statsadvokater til de lokale politimesterembeder må efter min opfattelse anses for ønskelig

og i overensstemmelse med kravene til smidighed og nærhed i forvaltningen.

Moderniseringen og forenklingen af rekursadgangen inden for anklagemyndigheden ved ophævelse af det eksisterende fireinstansprincip og indførelse af et mere tidssvarende rekursystem med to instanser vil efter min opfattelse bidrage til en hurtigere og mere effektiv klagesagsbehandling. Retssikkerheden for den enkelte og herunder hensynet til den ensartede behandling af sagerne tilgodeses ved muligheden for, at den overordnede anklagemyndighed af egen drift eller efter klage kan tage afgørelser op til fornyet behandling.

Jeg vil også fremhæve, at den foreslåede systematisering og forenkling af retsplejelovens bestemmelser på dette felt og vedrørende procesmåden i øvrigt vil bidrage til at lette arbejdet for de myndigheder og private, der er beskæftiget med disse regelsæt. Samtidig er ændringerne formuleret således, at retsplejelovens gældende principper for procesmåden i videst muligt omfang fastholdes uændret. Således er omfanget af lægdommeres medvirken i straffeprocessen som nævnt ikke foreslået ændret.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget og de bemærkninger, der ledsager det, skal jeg anbefale forslaget til det høje Tings velvillige behandling.

Justitsministeren (Engell):

Hermed tillader jeg mig for det høje Ting at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af færdselsloven. (Motorvejshastighed og skærpelse af bødeniveauet).

(Lovforslag nr. L 185).

Lovforslaget indeholder tre dele: adgang til lokalt at forhøje hastighedsgrænsen op til 120 km i timen, omlægning og skærpelse af bødeniveauet for hastighedsforseelser og skærpelse af bødeniveauet for en række færdselsforseelser, der kan være til fare for færdselssikkerheden.

De dele af lovforslaget, der omfatter motorvejshastighed og bøder for hastighedsforseelser, er en genfremsættelse af lovforslag nr. L 162 af 4. april 1991. Førstebehandlingen af lovforslaget er optaget i Folketingstidende 1990-91, 2. samling, sp. 4077 ff.